

Dünya Şampiyonu Dünya'ya Karşı...

Son günlerde satranç yine gündemde. Birçok basın ajansı yayın organlarında Kasparov-Dünya karşılaşma - sından söz ediyor. Tabii işin içinde dünyanın en iyi oyun - cusu olunca ilgi daha da artı - yor. Evet, İnternet üzerinde yaklaşık dört aydır oynanan oyunun sonlarına geldik. Du - rum Dünya için biraz umut - suz. Şampiyon'a karşı bera - berlik için hamleler yapılıyor. Yazı yayına hazırlandığı sırada oyun sürüyordu. Kimbilir, bel - ki dergi elinize geçtiği anda Kasparov Dünya'yı da dize getirmeyi başarmış olur.

21 Haziran'da dünyanın en iyi oyuncusu olarak kabul edilen Kasparov tahta başına oturdu. Bu bildiğimiz anlamda bir satranç tahtası olmasa da İnternet üzerinde hazırlanan bir arayüzle, kareler hazır taşlar sıralanmıştı. Bu kez karşısına bizi, Dünya'yı almış, ilk hamlesine hazırlanıyordu. 14 yıl Dünya Şampiyonu olan, ünvanını 5 kez koruyan, Elo puanı tarihteki en yüksek oyuncu olan Kasparov, ilk hamlesini 1. e4 olarak yaptı. 24 saat sonra Dünya yanıt verdi 1. ...c5.

İşte teknolojinin bize sunduğu harika olanaklardan biri! Dünya Şampiyonu'yla karşılıklı bir oyun. Aslında işler bu kadar basit bir şekilde yürümüyordu. İnternet bağlantısı olan herkes, Microsoft'un düzenlediği bu oyuna bir web sayfasından katılıp oynanmasını istedikleri hamleyi yapıyor, en fazla oy alan hamle Dünya'nın hamlesi olarak kabul edilip Şampiyon'a karşı oynanıyordu. Pasifik saatiyle öğleyn onikide yapılan hamleye için yanıt vermek için

Kasparov'un 24 saati kalıyor, o hamlesini yapınca Dünya'dan oyları toplamak için bir 24 saat daha geçmesi bekleniyordu. Böyle bir döngü içinde süren oyun yaklaşık 4 aydır oynanıyor.

Web sayfasına bağlandığınızda, size kolayca hamlenizi yapmayı sağlayacak basit bir arayüz tasarlanmış. Oyundaki son durumu tahtadan görebiliyorsunuz. Ekranın yan tarafında Dünya'nın teklif ettiği hamleler ve bu hamlelerin aldığı oy oranlarını görüyorsunuz. Hemen bunun altında, yapacağınız hamleye karar

Bu küçük çocuğun Dünya'ya meydan okuyacağı kimin aklına gelirdi ki.

vermenize yardımcı olacak 5 genç satranç oyuncusu (bu sayfada analist olarak yer alıyorlardı) size seçtikleri hamleleri sunuyorlar. Bu genç satranç oyuncularından yalnızca biri, ünlü bir satranç dergisinde yazar olan Daniel King, 25'inin üstünde. Fransa'da şimdiden bir büyükusta olan Etienne Bacrot 16, Amerika'da 21 yaş altı en yüksek puana sahip Florin Felecan 19, Amerika Bayanlar Şampiyonu Irina Krush 15 ve Alman Milli takımından Elisabeth Paecht 13 yaşında. Bunun yanında tartışma listeleri ve sohbet odaları da düşünülmüş. Bunlardan birine girerek hamle yapan diğer kişilerle hamleler üzerinde görüş alış verişini yapıp tartışabiliyorsunuz. Tartışma listelerine, pek çok satrançsever yanında, satranç ya da bilgisayar dünyasının ünlü isimleri de katıldı. Daha ikinci hamleye karar verilmesi sırasında Topalov Dünya'yı Kasparov'un en sevdiği savunmayı ona karşı oynamaması için uyarılmış ve bunun üzerine hararetli tartışmalar yapılmıştı. Sonraki günlerde

ise, tüm bu organizasyonu yapan şirketin başı Bill Gates'in mesajlarına bile rastlamak mümkün. Hamleler hakkında, hamlenin nedenleri, gidiş yolları ve hatta satranç oyununun kendisi üzerine bile sorular sorabiliyor ve bu konular üzerinde analistlerden yanıt alabiliyorsunuz.

Bütün bu organizasyon, Microsoft'un İnternet üzerinde kurduğu oyun sitesinin bir yan sayfası olarak açılıyor karşımıza. Bu oyun sitesinde satranç, tavla, go, dama gibi birçok tahta oyununun yanında, çeşitli kâğıt oyunları, hatta son günlerde bilgisayarları istila eden ve bilgisayar önlerine birçok genç ve çocuğu bağlamış olan oyunları ağ üzerinden oynayabiliyorsunuz. Aslına bakarsanız bir tür siberkahve.

Geçtiğimiz yıllarda IBM ve Kasparov arasında yapılan maçların büyük ilgi çekmesi Microsoft'u böyle bir organizasyon yapmaya itmiş olsa gerek. Kasparov'a bu organizasyonda ne kadar ödendiği açıklanmasa da IBM'den aldığı tutara yakın olsa gerek. Tabii Dünya Şampiyonu'yla oynamak o kadar da ucuz değil. Ama Microsoft istediğini elde etmiş durumda. Oyun sayfasına prestij kazandırmak ve bu yolla reklamını çok daha ucuz şekilde yapmayı seçen şirket, daha önce sayfa ziyaret rekorunu olan Derin Mavi-Kasparov maçı rekorunu kırmış durumda. Oyun daha da uzarsa, (ki sonsuza kadar sürebilir!) bu sayı daha da artacağına benzer.

Biz bunları bir tarafa bırakıp oynanan oyuna ve hamlelere bakalım.

Garry Kasparov-Dünya Sicilya Savunması

1. e4 c5 2. Af3 d6 3. Fb5+

Bu hamleden sonra Kasparov bir mesaj göndererek bu yolu seçtiği için özür diledi. En sevdiği savunmaya karşı oynamak zorunda bırakılmak istemediğini ayrıca önümüzdeki günlerde Anand'la yapacak oldukları karşılaşmayı neden göstererek bu tatsız yolu seçtiğini söyledi.

Gerçekten de yüksek seviyeli oyunlarda bu yol beraberliğe yol açabileceği için pek oynanmaz. Ama gözden kaçırılmaması gereken başka bir nokta var. O da Kasparov'un daha önce de bu yolu seçtiği. Beyaz burada küçük ama güvenli bir üstünlük peşinde.

3. ...Fd7 4. Fxd7+ Vxd7 5. c4 Ac6 6. Ac3 Af6 7. 0-0 g6 8. d4 cxd4 9. Axd4 Fg7 10. Ade2

Şimdiye kadar herşey yolunda, açılış hamleleri yapıldı. Siyah bu durumda rok yapar ve Beyaz hafif bir üstünlük sağlar. Daha fazla söylenecek pek birşey yok. Kasparov durumdan oldukça hoşnut ve zayıf bir rakibi bu konumla devirebileceğini düşünüyor olmalı. Ama işler düşündüğü gibi gelişmeyecek.

10. ...Ve6!?

Bu harika hamle Irina Krush'un önerdiği hamleydi ve Dünya bunu oynamayı seçti. Siyah bu hamleyle hem e piyonuna hem de c piyonuna tehditler savuruyor. Böylece oyunun renklendiğini söyleyebiliriz. Beyaz yapabileceği en iyi hamleyi yapıyor.

11. Ad5

Hiç bir taraf üstünlüğü diğerine kaptırmak istemiyor; bundan sonraki hamleler her iki taraf için zorunlu gibi.

11. ...Vxe4

11. ...Kc8?! 12. f3! ve e6'daki Vezir kötü bir durumda kalır.

12. Ac7+ Şd7 13. Axa8 Vxc4

Siyah başka bir piyon alırken At'ı a8'e hapsediyor.

14. Ab6+ axb6 15. Ac3

Şimdi tahtayı bir değerlendirmeye alalım. Siyah bir At ve iki piyon kazandı. Beyaz'sa Kale aldı. Durum taş açısından eşit. Konumsal açıdan en büyük farklılık Şah'larda. Beyaz'ın Şah'ı piyonların arkasında korunmuş durumda; Siyah Şah ortada; piyonlar tarafından korunuyor. İşte bu piyon yapısı

asında Siyah'a büyük avantaj sağlıyor. Tahtanın merkezini elinde bulundurmak satrancın ana hedef ve kurallarından biri. Bunu yapmanın en iyi yolu da piyonlarla. Merkez piyonları gizli güçler. Ancak bu güç henüz açığa çıkamaz. Aksi takdirde Şah açıkta kalacaktır. Vezir değişimine gidilirse saldırı gücü dengesi azalacağı için Siyah bu gücünü kullanabilir.

15. ...Ka8

Siyah'ın yapacağı hamle konusunda tartışma listelerinde hararetli tartışmalar olurken, bu hamle Speelman tarafından önerildi ve pek çok kişi tarafından kabul göerek oynandı.

16. a4 Ae4 17. Axe4 Vxe4 18.Vb3

18. ...e6 Eğer 19. Vxb6 Ad4 ve Siyah piyonunu hareketlendirebilir. Dünya ise Khalifman'ın önerdiği hamleyi seçti.

18. ...f5 19. Fg5

Kasparov saldırıya başlıyor. Tehdit Kfe1 ve Ve6+'dan geliyor.

19. ...Vb4

Siyah Vezir değişimine gidebilirse oyunu kazanabilir ama Beyaz düşman kampına d alıyor.

20. Vf7 Fe5 21.h3

Beyaz h7'yi alma peşinde Kh8 ve Fxh2+ artık bir savunma değil.

21. ...Kxa4 22.Kxa4 Vxa4

23. Vxh7 Fxb2 24. Vxg6 Ve4

Taşlar kabaca dengede. e4'deki Vezir Kale'nin oyuna girmesini engelliyor. Beyaz'ın h piyonu geçer piyon gibi gözüktüğü de Siyah Vezir ve Fil'in konumları harika onun h7'ye gelmesine izin vermeyeceklerdir. b piyonu ise daha sonrasında için bir hayli tehlikeli.

25. Vf7 Fd4 26. Vb3 f4 27. Vf7 Fe5 28. h4 b5 29. h5 Ve4

30. Vf5+ Ve6!

Siyah Vezir değişimine gitmek peşinde. 30. ...Şc7 bir kaç hamle sonra e7'deki piyonu savunmasız bırakır.

31. Vxe6+ Şxe6

Siyah'ın bu durumda çok daha iyi olduğunu düşünenler çoğunlukta. Ama Kasparov hamlesini yapınca işler değişti.

32. g3!

Dünya Kasparov'a karşı 10. ...Ve6 oynadığından beri şampiyon için büyük bir sorun vardı. Siyah'ın taşları Beyaz'dan çok daha hareketliydi. Bu cesur hamleyle Kasparov bunu bildiğini ve bir piyon feda ederek Fil'inin tahtanın diğer kanadını tekrar kontrol etmeye başlayacağını, Kale'si gibi Şah'ının da oyuna girerek yeniden hareketli taşlara sahip olacağını bilincinde olduğunu gösterdi.

32. ...fxg3 33. Fxg3 b4

33. ...Fxg3? Fazla riskli bir hamle. 34. h6 Fe5 35. h7 ve piyon Vezir çıkmaya çok yakın. Siyah'ın sorunu, Kale'nin Şah'a h piyonunu durdurmasına izin vermemesi. Bu yüzden Dünya kendi geçer piyonunu ileri sürüyor.

34. Ff4 Fd4+

Fil değişimine gitmek Siyah için iyi değil. İlk kurallardan biri oyun sonunda taş (özellikle piyon) üstünlüğü sizdeyse değişimden kaçın. 34. ...Fh8 daha iyi bir hamle olabilirdi.

35. Şh1!

Evet. İşte garip bir hamle. Dünya Şampiyonu kabul edilen tüm oyun so-

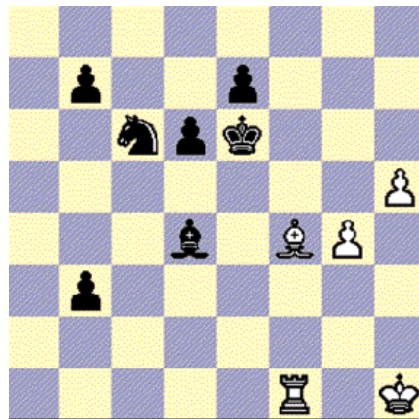
nu kurallarını hiçe sayarak Şah'ı köşeye yerleştiriyor. Kasparov belki de bu gibi seçimler yüzünden Dünya Şampiyonu'dur, kim bilir?

Şimdi bu hamleye daha yakından bakalım. Pek çok kişi Şah'ın g2 oynayarak b piyonunu durdurmaya yöneleceğini düşünmüştü. Ama Kasparov'un bu hamlesinin ardında derin düşünceler yatıyor. Şimdi izlenecek yola bir bakalım:

35. ...b3 36. g4 b2 37. g5 Ab4 38. g6 Ad3 39. h6 b1=v 40. Kxb1 Axf4 41. Ke1+ Fe5 42. g7 Şf7 43. Kg1 ve Beyaz üstündür.

Şimdi baştan bu hamleleri tek tek inceleyelim. 35. ...b3 burada hiç bir sorun yok. Geçer piyon ileri sürülmeli. Beyaz 36. g4'le yanıt veriyor ve Siyah ileri sürmeye devam ediyor, 36. ...b2. Beyaz 37. g5'le ilerliyor. Siyah Vezir çikamaz çünkü b1 karesi Kale tarafından koruma altında. Böylece At yardımı koşuyor, 37. ...Ab4. Beyaz ilerlemeye devam ediyor, 38. g6. Siyah At'la Fil'e saldırıyor, 38. ...Ad3. Ancak Kasparov tehdidi görmezlikten gelerek piyonunu ileri sürüyor, 39. h6. İşte bu noktada neden Şah'ın köşeye yerleştiği şimdi ortaya çıkıyor. Siyah 39. ...b1=V 40. Kxb1 Axf4'le Fil'i alırsa Şah h1'de olduğu için şahtan kurtulur ve piyonunu ilerletmek için boş bir hamlesi olur. 41. Ke1+ hamlesiyle de sorun çözülür. Siyah Şah hançeri tarafa kaçarsa kaçsın kaybeder.

35. ...b3 36. g4

...b2 ya da Ab4 yerine Dünya taktik değiştiriyor ve

36. ...Şd5!

Bu hamleyle savunma ve karşı saldırı bir arada başlıyor. Şah Kale yüzünden piyonların önünü kesemiyordu. O da b piyonuna destek vermek için ilerlemeye başladı. Aynı zamanda da e piyonu için. Kasparov'sa e piyonu da nereden çıktı diye düşünüyor olmalı.

37. g5 e6!

37. ...e5 hamlesi d4'deki Fil'in önünü keser.

38. h6 Ae7!

Siyah At'ına yer açarak piyonların önünü kesmesi için o köşeye yönlendiriyor.

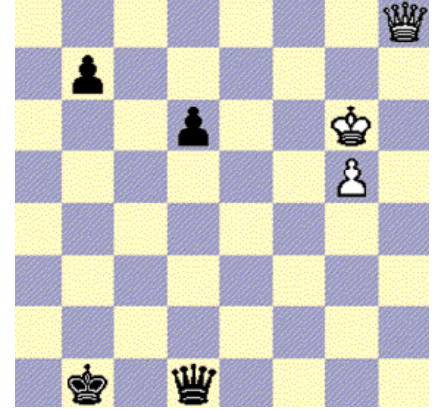
39. Kd1

Siyah'ı Fil değişimine zorlamak için kurnazca bir hamle. Ama siyah Fil çok iyi.

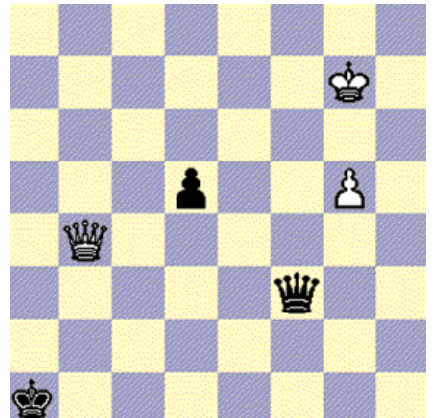
39. ...e5 40. Fe3! Şc4 41. Fxd4 exd4

Beyaz bu hamleyle istediğini elde ediyor. şimdi ise Şah'ların erleriyle savaşa katılma zamanı.

42. Şg2 b2 43. Şf3 Şc3 44. h7 Ag6 45. Şe4 Şc2 46. Kh1 d3 47. Şf5 b1=V 48. Kxb1 Şxb1 49. Şxg6 d2 50. h8=V d1=V

51. Vh7 b5 52. Şf6+ Şb2 53. Vh2+ Şa1 54. Vf4 b4 55. Vxb4 Vf3+ 56. Şg7 d5 57. Vd4+ Şb1 58. g6 Ve4 59. Vg1+

Yazı yazılırken yapılmış olan son hamle buydu. Duruma baktığımızda Dünya'nın beraberlik için oynadığını görüyoruz. Bakalım Kasparov Dünya'yı da dize getirebilecek mi? Bundan sonraki analizler size kaldı. Eğer hâlâ bu oyuna katılmak istiyorsanız tek yapacağınız İnternet'e bağlanıp hamlenizi yapmanız.

Özgür Tek